

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Кафедра економічної політики та безпеки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Зав. кафедри економічної політики та безпеки

_____ (Єфімова Г.В.)

« ____ » _____ 2017 р.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання курсової роботи з дисципліни «Комплексне забезпечення
фінансово-економічної безпеки»
для студентів денної та заочної форм навчання
за спеціальністю: 073 – Менеджмент
спеціалізація – Управління фінансово-економічною безпекою**

Розробник:

Вдовиченко Л.Ю., к.е.н., доцент кафедри економічної політики та безпеки

Методичні вказівки

розглянуто та затверджено

на засіданні кафедри економічної політики та безпеки

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2017р.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Етапи виконання курсової роботи.....	4
3. Структура курсової роботи.....	7
4. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	11
5. Тематика курсових робіт.....	15
6. Оцінювання курсової роботи.....	17
7. Список рекомендованої літератури.....	19
8. Інформаційні ресурси.....	21
8. Додатки.....	22

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Важливою складовою навчального процесу підготовки майбутніх магістрів з управління фінансово-економічною безпекою є виконання курсових робіт з дисципліни.

Підготовка курсової роботи є індивідуальною творчою працею, робота над якою передбачає поглиблене вивчення і розробку однієї з актуальних проблем теорії та практики управління фінансово-економічною безпекою держави, фінансових установ та інших суб'єктів господарювання.

Мета курсової роботи – узагальнення, поглиблення і закріплення спеціальних знань студентів у сфері управління фінансово-економічною безпекою, розвиток навичок здійснення аналітичної роботи, самостійного дослідження теоретичних і прикладних аспектів з певної теми, творчого використання літературних джерел і узагальнення практичного матеріалу та логічного викладення інформації.

Зміст такої форми навчання, як курсова робота, обумовлює її функції, базисом яких є надання студентам навичок:

- підбирати, систематизувати та аналізувати необхідну інформацію в межах об'єкта та предмета дослідження;
- виявляти базові та похідні причини виникнення певних фінансово-економічних явищ, з'ясувати їх вплив на об'єкт і предмет дослідження;
- вести науковий пошук, узагальнювати різні методичні підходи та концепції, чітко аргументувати власну точку зору з досліджуваної проблеми;
- розробляти пропозиції щодо вирішення існуючих проблем з урахуванням зарубіжного досвіду, обґрунтуванням можливостей його застосування в умовах національних особливостей і традицій.

У курсовій роботі необхідно показати вміння правильно використовувати теоретичні положення менеджменту та економічної і фінансової науки, вміння користуватися науковим апаратом, як загальноприйнятою економічною, так і спеціальною термінологією, висловлювати свою точку зору з питань, що розглядаються; вміти зробити науково обґрунтовані висновки й конкретні пропозиції з вирішення виявлених під час аналізу проблематики управління фінансово-економічною безпекою та удосконалення існуючих фінансово-управлінських і організаційно-економічних механізмів.

Для студентів – магістрантів виконання курсових робіт, за умови вибору відповідної теми, може бути додатковою можливістю якісно опрацювати окремі аспекти майбутньої дипломної роботи, винести на попередній розгляд та перевірити ті положення, що в наступній розробці стануть основою її наукової новизни, пропозицій і рекомендацій.

Успішне виконання студентами курсової роботи залежить від чіткості розуміння ними основних вимог до теоретичного та практичного рівнів опрацювання, змісту, структури, обсягу та оформлення матеріалу за обраною темою дослідження.

2. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання студентом курсової роботи передбачає послідовну реалізацію таких етапів:

1. Вибір теми курсової роботи.
2. Огляд літератури за темою роботи (законодавчої, нормативно-правової, періодичних видань), підбір матеріалу про господарську практику підприємства.
3. Складання плану.
4. Аналіз і обробка теоретичного та фактичного матеріалу.
5. Написання та оформлення курсової роботи.
6. Захист курсової роботи.

1. Вибір теми курсової роботи:

Тема курсової роботи вибирається студентом відповідно до проблемно-практичної спрямованості власних науково-дослідницьких інтересів згідно з переліком тем, затверджених кафедрою економічної теорії, що наведені в даних методичних рекомендаціях, за погодженням з викладачем.

Тематика робіт має проблемно-практичну спрямованість, періодично оновлюється і затверджується на засіданні кафедри.

З огляду на індивідуальні здібності студентів і їх схильність до науково-дослідницької роботи, набутий практичний досвід, викладач має право вносити певні корективи в тематику і розподіл курсових робіт.

Студентам надається право вибору теми курсової роботи з наведеного переліку або можливість запропонувати власну тему, виходячи з обґрунтування необхідності її дослідження. Уточнення або зміна теми курсової роботи можливі лише в окремих випадках за наявності достатньо аргументованих причин з дозволу викладача.

Студенти повинні вибирати і закріплювати за собою теми в установленій термін (протягом двох перших тижнів від початку навчального семестру). Неприпустимим є вибір однієї теми декількома студентами в межах однієї академічної групи.

Обравши тему, студент має чітко визначити мету курсової роботи, окреслити коло завдань, які мають бути вирішені для її досягнення, підібрати відповідну наукову літературу та нормативно-інструктивні матеріали з обраної тематики, фактичний і статистичний інформаційний матеріал.

2. Огляд літератури за темою роботи:

У процесі складання плану та написання курсової роботи студент підбирає та вивчає відповідні літературні джерела і складає бібліографію. Перегляду мають підлягати всі види джерел, зміст яких пов'язаний з темою курсової роботи. До них належать матеріали, які опубліковані в різних вітчизняних і зарубіжних виданнях, з урахуванням періодичних, а також статистичні збірники, закони, нормативно-правові акти Верховної Ради, Кабінету Міністрів України, Президента України, Національного банку України, Міністерства фінансів України, Міністерства торгівлі та

економічного розвитку України, а також інші нормативно-правові документи, фактичні статистичні показники, планові та прогнозні показники.

Для самостійного пошуку літературних джерел студент використовує бібліографічні каталоги (алфавітний і систематичний), бібліографічні довідники, реферативні журнали, а також автоматизовані інформаційно-пошукові системи, бази та банки даних, на підставі чого формує список використаних джерел за темою дослідження.

При вивченні літератури не слід прагнути тільки до запозичення матеріалу. Паралельно необхідно осмислювати знайдену інформацію. Цей процес повинен відбуватися протягом всієї роботи над темою, тоді власні думки, що виникають у процесі опрацювання зібраного матеріалу, стають основою курсової роботи та висновків. При викладенні матеріалу з обраної теми використовується не вся інформація, а тільки та її частина, яка безпосередньо стосується теми курсової роботи і є найбільш цінною та корисною для розв'язання поставлених завдань дослідження.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел наведені у додатку 3.

3. Складання плану:

Попереднє ознайомлення з досліджуваною проблемою на підставі літературних джерел є основою для складання плану курсової роботи. План курсової роботи наводиться в її окремому розділі, який має назву «ЗМІСТ».

Складання плану є одним із найважливіших етапів підготовки курсової роботи, оскільки на його основі формується загальне уявлення про якість виконання роботи, реалізовані напрями дослідження обраної теми, логічний зв'язок між її окремими складовими частинами, проблемну постановку окремих питань. Зі складеного плану видно, наскільки студент розібрався в обраній темі, як він зрозумів проблему в цілому і зумів виділити суттєві, головні напрями дослідження. Від правильно складеного плану багато в чому залежить і кінцевий результат виконаної роботи – рівень досягнення поставленої мети.

План складається з переліку вузлових питань, що пов'язані внутрішньою логікою дослідження за темою. Формулювання назв розділів і підрозділів повинно відповідати таким вимогам: конкретність, стислість, відсутність двозначності. При складанні плану базові питання необхідно розмістити в такій послідовності, яка є найбільш логічною і прийнятною для даного дослідження схемою викладення матеріалу.

План курсової роботи студент складає самостійно і погоджує його з керівником. У подальшому він може уточнюватися, залишаючи основне завдання роботи незмінним.

4. Аналіз і обробка теоретичного та фактичного матеріалу:

Фактичним матеріалом для виконання курсової роботи є облікова, звітна інформація, дані про роботу підприємства, організації, установи, на базі яких розробляється тема курсової роботи.

Фактична економіко-виробнича інформація збирається у структурних підрозділах підприємства – бухгалтерії, планово-економічному відділі, відділі праці та заробітної плати, технічному відділі.

Джерелами необхідної фактичної інформації можуть бути річні звіти, баланси, статистична звітність, технічна, технологічна документація, виробничі, облікові та інші документи, кошториси, виробничі звіти.

5. Написання та оформлення курсової роботи:

Після узгодження та затвердження плану студент приступає до написання курсової роботи. У процесі написання окремих розділів студент подає їх керівнику на перевірку, виправляє та вносить доповнення у разі необхідності, звітує перед ним про виконану роботу.

Обговорення проблемних питань з викладачем-керівником курсової роботи здійснюється на індивідуально-консультативних заняттях з підготовки та захисту курсової роботи (якщо їх проведення передбачено робочим навчальним планом з дисципліни) або на консультаціях викладача відповідно до затвердженого розкладу.

Обов'язками керівника є:

- консультування студентів з питань вибору теми роботи, розробки її плану, добору спеціальної літератури, підготовки окремих розділів;
- контроль за дотриманням студентом регламенту підготовки курсової роботи;
- рецензування курсової роботи з ґрунтовною характеристикою її якості відповідно до критеріїв оцінювання.

6. Захист курсової роботи:

День і час захисту курсової роботи визначає викладач-керівник згідно з графіком навчального процесу. Тривалість захисту курсової роботи не повинна перевищувати 10 хвилин. Для розкриття змісту курсової роботи студенту надається не більше 5 хвилин.

У своєму виступі студент повинен відобразити таке: результати проведеного аналізу за обраною темою, конкретні пропозиції щодо вирішення проблеми або напрями удосконалення відповідних процесів з обґрунтуванням можливості їх реалізації в реальних умовах, при цьому можна робити посилання на ілюстративний матеріал, що винесений на захист. Виступ не повинен містити загальних відомостей, теоретичних положень, що містяться у літературних або нормативних документах, оскільки вони не є предметом захисту. Особливу увагу необхідно сконцентрувати на власних розробках, висновках і рекомендаціях, відповідях на зауваження рецензента. Після виступу студент відповідає на питання.

По закінченні захисту виставляється оцінка, яка формується як сума балів за виконання та захист курсової роботи.

Після захисту курсова робота передається на зберігання в архів кафедри економічної політики та безпеки.

3. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна містити:

- титульна сторінка;
- зміст;
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки;
- рецензію (додаток 2).

Структура курсової роботи:

Титульна сторінка, яка оформляється відповідно з додатком 1.

Титульний аркуш курсової роботи містить:

- найменування вищого навчального закладу, де виконана курсова робота;
- назву факультету;
- назву кафедри;
- тему курсової роботи;
- шифр групи, в якій навчається автор роботи;
- прізвище, ім'я, по батькові автора;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові керівника курсової роботи;
- місто і рік захисту роботи.

Зміст подають на початку курсової роботи. Він містить найменування та номери розділів роботи із зазначенням початкових сторінок. Зміст роботи має відображати суть теми, її структуру та логіку дослідження. Назви розділів повинні бути стислими і зрозумілими та відповідати тематиці й завданням роботи.

Вступ:

У вступі дається наукове обґрунтування актуальності і значення обраної теми; формулюються мета, завдання, предмет і об'єкт дослідження; наводиться перелік методів дослідження, які були використані в роботі, вказуються джерела інформації, на базі яких виконується робота. У вступі має бути розкрито сутність теми, її значущість, підстави та вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Оптимальний обсяг вступу 2-3 сторінки.

Обґрунтування актуальності теми передбачає визначення проблемної ситуації та її зв'язку з важливими науковими та практичними завданнями, вирішення яких потребує вдосконалення в Україні. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми обґрунтовують актуальність і доцільність роботи. Коротко розкривається сутність та стан існуючих проблем за обраним напрямком дослідження. Надається оцінка ступеню дослідженості даної проблематики у фаховій вітчизняній та зарубіжній літературі, тобто аналіз досліджень, в яких започатковано

розв'язання даної проблеми та останніх публікацій за обраною темою. Вказуються проблеми (частини проблеми), які на сьогодні залишаються невирішеними.

Мета написання курсової роботи – це запланований результат. Мета роботи тісно переплітається з темою роботи.

Завдання курсової роботи повинні конкретизувати мету і відбивати зміст роботи. Завдання подають зазвичай у формі перерахунку (вивчено..., описано..., встановлено..., виявлено..., охарактеризовано..., надана оцінка..., обґрунтовано .. і т. ін.).

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина (якість, сфера застосування), яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему курсової роботи.

Методи дослідження: подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Інформаційна база: подається перелік та характеристика основних джерел, отримання інформації (офіційних, наукових, літературних, бібліографічних), які використовувалися при написанні роботи. Зокрема, теоретичні висновки ґрунтуються на вивченні фахової преси, нормативних документів, матеріалів відомчого характеру, аналізі наукової літератури. Суттєву допомогу можуть надавати статистичні щорічники та статистичні спостереження. Прикладна частина роботи базується на матеріалах підприємства (звітність, первинні документи, внутрішні регламенти), використовуючи власні спостереження, результати анкетування, опитування, власні розрахунки тощо.

Структура роботи:

Зразок:

Відповідно до мети, завдань, логіки дослідження курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, поділених на 7 підрозділів, висновків, списку використаних джерел із 25 найменувань – на 3 сторінках і 5 додатків – на 5 сторінках. Повний обсяг курсової роботи складає 45 сторінок.

Основна частина:

В основній частині докладно розглядають методику і техніку дослідження та узагальнюють результати. Зміст розділів основної частини повинен точно відповідати темі курсової роботи та повністю розкривати її зміст.

Основна частина складається з розділів (теоретичний, дослідницько-аналітичний, рекомендаційний) і підрозділів, які мають бути взаємопов'язані, а матеріал – викладеним послідовно і логічно із критичним 10 аналізом

теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру.

У першому теоретичному розділі основної частини розглядаються теоретичні аспекти досліджуваної проблеми, аналітичний огляд літературних джерел з предмета дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх класифікація, обґрунтовуються основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, методичні підходи повинні мати елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних прикладних досліджень.

У другому дослідницько-аналітичному розділі студент, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію аналізує та розкриває зміст питань, що підлягають вивченню на прикладі конкретного підприємства, установи, організації. Дослідження проблеми має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволяє проводити кваліфікований аналіз, обґрунтовувати пропозиції у наступному розділі. Текст курсової роботи слід підкріпити реальними документами підприємств, установ та організації, що наводяться у додатках.

Третій рекомендаційний розділ містить декілька взаємопов'язаних підрозділів, в яких поступово надано конкретні науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення управління та підвищення ефективності комплексного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств, установ, організацій. У цьому розділі розкривають також зміст і результати власних досліджень, які мають практичне значення.

Висновки є завершальною частиною курсової роботи. У висновках узагальнюється матеріал всієї курсової роботи, зазначається поставлена мета дослідження та ступінь її досягнення і висвітлюються отримані результати відповідно до кожного з поставлених завдань. При цьому студент формує свої пропозиції щодо вдосконалення роботи підприємства за обраним напрямком дослідження. Обсяг висновків повинен становити 3-4 сторінки. Вони повинні бути пов'язані зі змістом роботи (усіма питаннями, що досліджені в роботі у відповідності до пунктів плану), структуровані, конструктивні. Неприпустимим у висновках є простий перелік того, що зроблено у роботі. У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, викласти рекомендації щодо можливості використання здобутих результатів.

До списку використаних джерел слід включати джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, навчально-методичної та спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету. Бібліографія повинна становити не менше 25 джерел. Література,

представлена у списку використаних джерел, повинна стосуватися тематики курсової роботи та не бути застарілою.

У додатках наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги з законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції, положення, результати соціологічних та маркетингових досліджень, громіздкі таблиці, рисунки тощо.

Курсова робота повинна носити самостійний характер, оформлена відповідно до вимог. У роботі не допускаються стилістичні, орфографічні та граматичні помилки. Терміни, які застосовуються у тексті, повинні відповідати загальноприйнятим у науковій літературі. Не допускається використання зворотів розмовної мови, техніцизмів та професіоналізмів. Слід уникати слів «я», «мною», «краще», «на мою думку» і т.д. Курсова робота пишеться від третьої особи.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна бути виконана та оформлена з дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт, викладених у ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти складають у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Текст курсової роботи набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – WordTimesNewRoman, розмір 14 мм. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою. Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Зміст має відповідати плану роботи. На сторінці зі змістом навпроти кожної складової дипломної роботи проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як «Перелік умовних позначень». Перелік умовних позначень надається у вигляді окремого списку, який розміщують перед змістом, після завдання. Перелік слід друкувати у дві колонки, у лівій за абеткою наводять скорочення, у правій – детальне розшифрування.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, додатків, рисунків, таблиць подають арабськими цифрами без знака №. Нумерація сторінок курсової роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставляється у правому верхньому куті аркуша без крапки. Першою сторінкою є титульний аркуш, який входить до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші, аркушах завдання та аркуші змісту номер сторінки не ставиться. Нумерація сторінок проставляється, починаючи зі «Вступу».

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки та з нового рядка друкують заголовки розділу великими літерами. *Підрозділи* нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

Зразок:

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВО-ПРОМИСЛОВИХ ГРУП

1.1. Фінансово-промислові групи у структурі сучасної економіки

Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст у курсовій роботі, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга - номеру сторінки (наприклад, [13, с.244]). Наприкінці курсової роботи наводиться список використаних джерел. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються мовою видання.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

Оформлення допоміжних матеріалів: Допоміжними матеріалами є: ілюстрації (схеми, діаграми, графіки тощо), формули, таблиці, додатки.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку. Наприклад, Рис. 1.2. – другий рисунок першого розділу. Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією, відокремлених крапкою. Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках.

Зразок:

Рис. 1.2. Характеристика системи економічної безпеки підприємства [7, с. 19]

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому по тексту слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад «... у табл. 2.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації

скорочено пишуть слово «дивись», наприклад «див. табл. 3.2». Таблиці нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу. Назву таблиці друкують жирним шрифтом малими літерами (крім першої великої) і розміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Зразок:

Таблиця 2.1

Фрагмент матриці моделі доступу до інформації фірми [8, с. 29]

Суб'єкти інформації	Об'єкт інформації				
	Особові справи персоналу	Баланс фірми	Торгова мережа	Витрати	Прибутки
Перший президент	Читання, Передача	Читання, Передача	Читання, Передача	Читання, Передача	Читання, Передача
Гол. бухгалтер		Читання, записи, передача	Читання	Читання, записи, передача	Читання, записи, передача
Маркетолог			Читання, записи, передача		
Начальник відділу кадрів	Читання, записи, передача				

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номер формули зазначають на рівні формули у круглих дужках у крайньому правовому положенні, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули надають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Зразок:

$$TC = FC + VC, \quad (3.1)$$

де TC – сукупні витрати;

FC – постійні витрати;

VC – змінні витрати.

Додатки оформлюються як продовження курсової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки. З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток_» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б». Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ђ. Наприклад, Додаток А. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

5. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Проблеми забезпечення економічної безпеки підприємств в Україні.
2. Еволюція поняття «фінансово-економічна безпека підприємства».
3. Категорії та поняття управління фінансово-економічною безпекою підприємства.
4. Поняття «ризик» та «загроза» в управлінні фінансово-економічною безпекою підприємства.
5. Концепція розвитку та забезпечення фінансово-економічної безпеки організації.
6. Інституційний підхід в управлінні фінансово-економічною безпекою організації.
7. Надійність та ефективність системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства як об'єкт дослідження.
8. Управління розвитком підприємства на засадах фінансово-економічної безпеки.
9. Стратегічні засади управління фінансово-економічною безпекою підприємства.
10. Економічне обґрунтування системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства.
11. Реорганізація системи фінансово-економічної безпеки підприємства.
12. Підходи до формування концепції фінансово-економічної безпеки підприємства.
13. Принципи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.
14. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства в кризових ситуаціях.
15. Превентивний (упереджувальний) захист підприємств від захоплення чи поглинання.
16. Захист підприємства від протиправного захоплення або недружнього поглинання («антирейдерство»).
17. Організаційно-правові форми забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.
18. Оцінка надійності підприємства-партнера.
19. Аналіз фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств.
20. Оцінювання ризиків фінансово-економічної діяльності підприємства.
21. Технологія перевірки платоспроможності партнерів.
22. Бенчмаркінг: вивчення товарів (послуг) конкурентів, прийомів і методів їх роботи на ринку.
23. Маркетингові дослідження в системі фінансово-економічної безпеки, визначення загроз та ризиків на ринках товарів чи послуг.
24. Роль ділової (корпоративної) розвідки в бізнесі.

25. Технологія виявлення негативних аспектів ділової репутації компанії.
26. Бухгалтерський аудит, оптимізація витрат на службу безпеки підприємства.
27. Захист економічних інтересів підприємства.
28. Організаційне забезпечення моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства.
29. Закордонний досвід управління фінансово-економічною безпекою підприємств.
30. Організаційно-правові особливості управління системою фінансово-економічної безпеки підприємства.
31. Збереження комерційної таємниці або конспірація як елементи безпеки.
32. Захист інтелектуальної власності підприємства.
33. Роль служби безпеки підприємства в проведенні маркетингової розвідки.
34. Міжнародні стандарти забезпечення безпеки підприємства в Україні.
35. Стандарти безпеки праці в Україні.
36. Тести на професійну придатність та порядок проведення тестування на підприємстві.
37. Порядок звільнення працівника, персоналу підприємства.
38. Порядок придбання та використання майна підприємства.
39. Принципи організації об'єктів інфраструктури підприємства.
40. Правове регулювання застосування спецтехніки на підприємстві.
41. Шляхи розв'язання проблем розроблення стратегічного плану підприємства.
42. Вплив загроз зовнішнього середовища на фінансове становище підприємства.
43. Оцінювання сильних та слабких сторін внутрішньої фінансової політики підприємця.
44. Сутність та необхідність стратегічного планування фінансово-економічної безпеки в системі управління підприємством.
45. Обґрунтування портфелю стратегій підприємства.

6. ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Таблиця 6.1

Критерії оцінки курсових робіт

№ з/п	Критерій оцінки курсової роботи	Максимальна кількість балів
1	2	3
1.	Обґрунтування актуальності теми, виклад вступу та висновків роботи.	5
2.	Ступінь опрацювання літератури (кількість джерел, роки видання, частка статей, тез, монографій, наявність посилань).	5
3.	Виклад змісту курсової роботи (ступінь розкриття теми).	5
4.	Розділ 1. Теоретична частина.	10
5.	Розділ 2. Дослідницько-аналітична частина.	25
6.	Розділ 3. Рекомендаційна частина.	20
7.	Дотримання вимог до виконання курсової роботи (згідно методичних вказівок: шрифт, оформлення, наявність трьох розділів, розрахунків, таблиць, рисунків, формул).	10
8.	Захист курсової роботи (доповідь, презентація, відповіді на поставлені питання).	20
	РАЗОМ	100

Таблиця 6.2

Умови не допуску курсової роботи до захисту

Недопуск	Якщо
Курсова робота до захисту не допускається	подана на кафедру після закінчення встановленого терміну;
	написана на тему, яка не затверджена на засіданні кафедри;
	структура не відповідає вимогам;
	недбало оформлена, неякісно надрукована.

Загальна оцінка рівня курсової роботи за шкалою ECTS та національною шкалою виставляється, виходячи із кількості отриманих балів.

Оцінка залежить від ступеня розкриття теми, якості її оформлення, рівня виступу на захисті, правильності відповідей на запитання (див. табл. 6.3 та 6.4).

Таблиця 6.3

Основні умови одержання оцінки за курсову роботу

Оцінка	Умова
Відмінно (А)	Виставляється за умови вмілої обробки багатьох теоретичних джерел, висловлювання власної позиції, залучення та аналізу конкретної статистичної інформації щодо економіки України, наявності у роботі самостійних, добре аргументованих коментарів до таблиць, схем, діаграм і графіків.
Добре (В,С)	Заслужують курсові роботи, в яких є перелік поглядів економістів різних наукових шкіл на сутність певних економічних явищ і процесів. При цьому студент намагався зробити їх систематизацію, але не зміг здійснити узагальнення, сформулювати власні оцінки щодо процесів, які аналізуються.
Задовільно (D,E)	Отримують студенти, в курсових роботах яких зміст теми розкрито в певній послідовності й виділено основні теоретичні положення за вивченими літературними джерелами, але мають місце недоліки змістового характеру: нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має виражений компілятивний характер, наукова полеміка відсутня, в аналітичній частині є надлишок елементів описовості, добір інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтований, заходи і пропозиції, що містяться в третьому розділі, обґрунтовані непереконливо.
Незадовільно (FX,F)	Оцінюються курсові роботи, які за змістом і оформленням не відповідають діючим вимогам.

Таблиця 6.4

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антошкіна Л.І. Потенціал і розвиток підприємства [Текст] : навч.-метод. посіб. : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. І. Антошкіна, О. Л. Горяча. – Донецьк : Юго-Восток, 2014. – 450 с.
2. Балабанова Л.В. Логістика [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л. В. Балабанова, А. М. Германчук ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського, Ін-т економіки і упр., Каф. маркетинг. менедж. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2014. – 458 с.
3. Балабанова Л.В. Маркетинг підприємства [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. В. Балабанова, В. В. Холод, І. В. Балабанова ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Ін-т економіки і упр., Каф. маркетинг. менедж. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 612 с.
4. Барановський Олександр Природа економічної безпеки комерційного банку / О. Барановський // Вісник Національного Банку України. – 2014. – №7. – С. 12-19.
5. Белова Т.Г. Конкурентні позиції підприємства на ринку: проблеми визначення та оцінювання // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №4(143). – С. 101-105.
6. Буковинська М.П. Проблеми формування соціального капіталу як необхідної економічної складової розвитку корпорацій // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №3(142). – С. 217-220.
7. Буркальцева Д.Д. Напрями та інституціональні пріоритети удосконалення державної політики забезпечення економічної безпеки підприємництва в Україні // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №3(142). – С. 178-183.
8. Говорушко Т.А. Загрози і небезпеки розвитку інтернет-банкінгу в Україні // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №2(141). – С.74- 78.
9. Гончаров С.М. Основи економічної безпеки підприємства: Навч. посібник / Гончаров С.М., Кузнєцова Т.В., Лесняк О.Ю. – К.:Кондор-Видавництво, 2013. – 216 с.
10. Кузьмін Р.Р. Характеристика способів протиправного заволодіння суб'єктами господарювання як виявів рейдерства / Р.Р. Кузьмін // Митна справа. – 2013. – №2. – С. 10-17.
11. Петренко Ю.М. Механізм корпоративної соціальної відповідальності як складова забезпечення фінансової безпеки підприємств у структурі проактивної системи корпоративного управління // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №2(141). – С. 209-213.
12. Удосконалення системи оцінки ефективності управління об'єктами державної власності // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №3(142). – С. 8-12.

13. Семенча І.Є. Дослідження впливу стану фінансово-кредитної системи 22 на безпеку економіки регіону / І.Є. Семенча // Економіка та держава. – 2014. – №8. – С. 27-31.

14. Семенченко Н.В. Глобалізація світових економічних процесів та її вплив на економічну безпеку підприємств України / Н.В. Семенченко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2014. – №3. – С. 13-18.

15. Теплінський Г.В. Корпоративна власність у контексті здійснення управління корпораціями // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №3(142). – С.162-167.

16. Терехов Є.М. Пріоритетні напрями забезпечення фінансово-економічної безпеки в умовах глобалізації / Є.М. Терехов // Економіка та держава. – 2014. – №8. – С. 32-36.

17. Токар В.В. Еволюція наукових поглядів на ієрархізацію економічної безпеки // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – №3(142). – С.12- 17.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліотека імені В. Вернадського: www.nbuv.gov.ua
2. Біржі України: www.bc.rql.kiev.ua/exchanges
3. Велика економічна бібліотека: www.economics.com.ua
4. Газета «Бізнес»: www.business.kiev.ua
5. Газета «Галицькі контракти»: www.kontrakty.com.ua
6. Газета «Деловая неделя»: www.dn.kiev.ua
7. Газета «Дзеркало тижня»: www.zerkalo-nedeli.com
8. Газета «Українська правда»: www.pravda.com.ua
9. Галерея економістів: www.gallery.economicus.ru
10. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку:
www.ssmc.gov.ua
11. Державна служба статистики України: www.ukrstat.gov.ua
12. ЄБРР: www.ebrd.com
13. Європейська комісія (ЕС): www.europa.eu.int
14. Законодавство України: www.rada.gov.ua
15. Захист прав споживачів: www.spogivach.com, www.potrebitel.org.ua
16. Інститут економіки і прогнозування НАН України: www.ief.org.ua
17. Інформаційне Агентство «Інтерфакс-Україна»: www.interfax.kiev.ua
18. Кабінет Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>
19. Міжнародний валютний фонд: www.imf.org
20. Міжнародний центр перспективних досліджень: www.icps.kiev.ua
21. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України України:
www.me.gov.ua
22. Міністерство освіти і науки України: www.mon.gov.ua
23. Міністерство праці та соціальної політики України:
www.minpraci.gov.ua
24. Міністерство фінансів України: www.minfin.gov.ua
25. Моніторинг фінансових ринків України та світу:
www.bc.rql.kiev.ua/mon
26. НБУ: www.bank.gov.ua
27. Організація з міжнародного співробітництва і розвитку (ОЕСД):
www.oecd.org
28. Світова організація торгівлі: www.wto.gov.ua
29. Світовий банк: www.worldbank.org.ru
30. Торгово-промислова палата України: www.ucci.org.ua
31. Українська міжбанківська валютна біржа: www.uice.com.ua/ukrainian
32. Українська фондова біржа: www.ukrse.kiev.ua
33. Український банківський портал: www.banker.com.ua
34. Український банківський сервер: www.uabankir.com
35. Український фінансовий сервер: www.ufs.kiev.ua
36. Фонд державного майна України: www.spfu.gov.ua

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

Національний університет кораблебудування

імені адмірала Макарова

Факультет економіки моря

Кафедра економічної політики та безпеки

КУРСОВА РОБОТА

з _____
(назва дисципліни)

на тему: _____

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
Спеціальності 073 – Менеджмент
Спеціалізації – Управління фінансово-
економічною безпекою

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

м. Миколаїв _____ - 20 __ рік

Зразок оформлення рецензії на курсову роботу

РЕЦЕНЗІЯ
на курсову роботу з дисципліни «Комплексне забезпечення
фінансово-економічної безпеки»

за темою: «ОЦІНКА НАДІЙНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА-
ПАРТНЕРА»

студента (ки) групи _____

№ з/п	Критерій оцінки курсової роботи	Максимальна кількість балів	Бали за виконану роботу
1.	Обґрунтування актуальності теми, виклад вступу та висновків роботи.	5	
2.	Ступінь опрацювання літератури (кількість джерел, роки видання, частка статей, тез, монографій, наявність посилань).	5	
3.	Виклад змісту курсової роботи (ступінь розкриття теми).	5	
4.	Розділ 1. Теоретична частина.	10	
5.	Розділ 2. Дослідницько-аналітична частина.	25	
6.	Розділ 3. Рекомендаційна частина.	20	
7.	Дотримання вимог до виконання курсової роботи (згідно методичних вказівок: шрифт, оформлення, наявність трьох розділів, розрахунків, таблиць, рисунків, формул).	10	
	РАЗОМ	80	

Курсова робота допущена до захисту з кількістю балів _____

Науковий керівник:
к. е.н., доцент кафедри
економічної політики та безпеки

Л.Ю. Вдовиченко

«_____» _____ 2017 р.

Зразок оформлення списку використаних джерел**Законодавчо-нормативні документи:**

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Назва з екрана.
2. Земельний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>. – Назва з екрана.
3. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>. – Назва з екрана.
4. Закон України «Про захист економічної конкуренції» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>. – Назва з екрана.
5. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
6. Закон України «Про банки та банківську діяльність» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>. – Назва з екрана.
7. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/959-12>. – Назва з екрана.
8. Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. – Назва з екрана.
9. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>. – Назва з екрана.
10. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>. – Назва з екрана.
11. Конституція України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
12. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. – Назва з екрана.

Література:

13. Ортинський В.Л. Економічна безпека підприємств [Текст] : підручник / В.Л. Ортинський, І.С. Керницький, З.Б. Живко та ін.; – К. : Алерта, 2013. – 704 с.

14. Отенко І.П. Економічна безпека підприємств [Текст] : навч. посіб. / І.П. Отенко, Г.А. Іващенко, Д.К. Воронков. – Х. : ХНЕУ, 2013. – 251 с.
15. Кавун С.В. Система економічної безпеки: методологічні та методичні засади [Текст] : монографія / С.В. Кавун. – Х. : ХНЕУ, 2013. – 299 с.
16. Гончарук А.Г. Про роль економічної безпеки в менеджменті ефективності [Текст] / А.Г. Гончарук // Економічний форум. – 2013. – №2.
17. Новикова О.Ф. Економічна безпека: концептуальне визначення та механізми забезпечення [Текст] / О.Ф. Новикова, Р.В. Попотиленко. – Донецьк : Прима, 2013. – 407 с.